

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (drugi senat)

z dne 7. julija 2016*

„Predhodno odločanje — Približevanje zakonodaj — Direktiva 2004/48/ES — Uveljavljanje pravic intelektualne lastnine — Pojem ‚posrednik, čigar storitve se uporabljajo za kršitev pravice intelektualne lastnine‘ — Najemnik tržnih hal, ki oddaja prodajna mesta v podnajem — Možnost izdaje sodne odredbe proti temu najemniku — Člen 11“

V zadevi C-494/15,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Nejvyšší soud (vrhovno sodišče, Češka republika) z odločbo z dne 25. avgusta 2015, ki je prispela na Sodišče 21. septembra 2015, v postopku

Tommy Hilfiger Licensing LLC,

Urban Trends Trading BV,

Rado Uhren AG,

Facton Kft.,

Lacoste SA,

Burberry Ltd

proti

DELTA CENTER a.s.,

SODIŠČE (drugi senat),

v sestavi M. Ilešič (poročevalec), predsednik senata, C. Toader, sodnica, A. Rosas, sodnik, A. Prechal, sodnica, in E. Jarašiūnas, sodnik,

generalni pravobranilec: M. Wathelet,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

* Jezik postopka: češčina.

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za Tommy Hilfiger Licensing LLC, Urban Trends Trading BV, Rado Uhren AG, Facton Kft., Lacoste SA in Burberry Ltd L. Neustupná, odvetnica,
- za češko vlado M. Smolek in J. Vlácil, agenta,
- za francosko vlado D. Colas in D. Segoin, agenta,
- za Evropsko komisijo F. Wilman in P. Němečková, agenta,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 11 Direktive 2004/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 17, zvezek 2, str. 32).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med družbami Tommy Hilfiger Licensing LLC, Urban Trends Trading BV, Rado Uhren AG, Facton Kft., Lacoste SA in Burberry Ltd na eni strani ter družbo Delta Center a.s. na drugi strani glede sodnih odredb, katerih izdajo proti družbi Delta Center so predlagale tožeče stranke, da bi uveljavile svoje pravice intelektualne lastnine.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 V uvodnih izjavah 10 in 23 Direktive 2004/48 je navedeno:

„(10) Cilj te direktive je približevanje zakonodajnih sistemov [držav članic], da bi zagotovili visoko, enakovredno in homogeno raven varstva na notranjem trgu.

[...]

- (23) [...] imetniki pravice [morajo imeti] možnost vložiti zahtevek na opustitev dejanja proti posredniku, katerega storitve tretja stranka uporablja za kršitev pravice industrijske lastnine imetnika pravice. Pogoje in postopke v zvezi s takimi sodnimi odredbami je treba prepustiti nacionalni zakonodaji držav članic. Glede kršitev avtorske in sorodnih pravic je celovita raven uskladitve že dosežena v Direktivi 2001/29/ES [Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 17, zvezek 1, str. 230)]. Zato ta direktiva ne bi smela vplivati na člen 8(3) Direktive 2001/29/ES.“

- 4 Člen 2 Direktive 2004/48, ki opredeljuje področje uporabe te direktive, v odstavku 1 določa:

„Brez poseganja v sredstva, ki jih ali jih lahko predvideva zakonodaja [Unije] ali nacionalna zakonodaja, če so lahko ta sredstva ugodnejša za imetnike pravic, se ukrepi, postopki in pravna sredstva, predvideni v tej direktivi, uporabljajo [...] za katero koli kršitev pravic intelektualne lastnine, kot je predvidena v pravu [Unije] in/ali nacionalnem pravu zadevne države članice.“

- 5 Poglavje II Direktive 2004/48, naslovljeno „Ukrepi, postopki in pravna sredstva“, vsebuje šest oddelkov, od katerih oddelek 1, naslovljen „Splošne določbe“, med drugim vsebuje člen 3, ki določa:

„1. Države članice predvidijo ukrepe, postopke in pravna sredstva, potrebne za zagotovitev uveljavitve pravic intelektualne lastnine, ki jih zajema ta direktiva. Ti ukrepi, postopki in pravna sredstva so poštene in pravični in niso po nepotrebnem zapleteni ali dragi in ne vsebujejo nerazumnih časovnih rokov ali neupravičenih zamud.

2. Ti ukrepi, postopki in pravna sredstva so [...] dejanski, sorazmerni in odvračilni in se uporabljajo na tak način, da se izogibajo ustvarjanju ovir za zakonito trgovino [...].“

- 6 Oddelek 5 poglavja II Direktive 2004/48 ima naslov „Ukrepi, ki izhajajo iz meritorne odločitve o zadevi“. Sestavlja ga členi od 10 do 12 z naslovi „Popravni ukrepi“, „Sodne odredbe“ in „Alternativni ukrepi“.

- 7 Člen 11 Direktive 2004/48 določa:

„Države članice zagotovijo, da lahko sodni organi, kadar je sprejeta sodna odločba, s katero je ugotovljena kršitev pravice intelektualne lastnine, izdajo proti kršitelju sodno odredbo, namenjeno prepovedi nadaljevanja kršitve. Kadar je tako predvideno z nacionalno zakonodajo, se za neupoštevanje sodne prepovedi, kadar je to primerno, odredijo ponavljajoče se [periodične] denarne kazni z namenom zagotavljanja upoštevanja prepovedi. Države članice zagotovijo tudi, da imajo imetniki pravic možnost vložiti zahtevo za sodno odredbo proti posrednikom, katerih storitve uporablja tretja stranka za kršitev pravice intelektualne lastnine, brez poseganja v člen 8(3) Direktive 2001/29/ES.“

- 8 Navedeni člen 8(3) Direktive 2001/29 določa:

„Države članice zagotovijo, da imetniki pravic lahko zahtevajo sodno odredbo proti posrednikom, katerih storitve uporablja tretja stranka in s tem krši avtorske ali sorodne pravice.“

Češko pravo

- 9 Iz spisa, predloženega Sodišču, je razvidno, da je bil člen 11 Direktive 2004/48 v češko pravo prenesen s členom 4 zákon č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví (zakon št. 221/2006 o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine, v nadaljevanju: zakon št. 221/2006).

- 10 Člen 4(1) zakona št. 221/2006 določa:

„V primeru neupravičenega posega v pravice [industrijske lastnine] lahko oškodovanec sodišču predlaga, naj kršitelju odredi, da preneha z ravnanjem, ki krši ali ogroža njegove pravice, in da odpravi posledice tega ravnanja [...].“

- 11 V skladu z odstavkom 3 istega člena lahko oškodovanec sodišču predlaga naložitev ukrepov tudi „zoper osebo, katere sredstva ali storitve tretja oseba uporablja za kršitev njegovih pravic“.

Spor o glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

- 12 Družba Delta Center je najemnica tržnice, imenovane „Pražská tržnice“ (praške tržne hale, Češka republika). Trgovcem oddaja različna prodajna mesta na tej tržnici v podnajem. V najemnih pogodbah, sklenjenih s temi trgovci, je določeno, da je njihova obveznost, da spoštujejo predpise, ki veljajo za opravljanje njihovih dejavnosti. Poleg tega se jim izroči brošura v češčini in vietnamsčini z oznako „Opozorila trgovcem“. V tej brošuri je poudarjeno, da je prodaja ponaredkov prepovedana in da je lahko razlog za odpoved najemne pogodbe za prodajno mesto.
- 13 Tožeče stranke v postopku v glavni stvari proizvajajo in distribuirajo proizvode, ki so zaščiteni z znamko. Ker so ugotovile, da se v teh praških tržnih halah prodajajo ponaredki njihovih proizvodov, so zadevo predložile Městský soud v Praze (mestno sodišče v Pragi), pri čemer so mu med drugim predlagale, naj družbi Delta Center odredi:
- da se vzdrži sklenitve ali podaljšanja najemnih pogodb za prodajne prostore v navedenih halah z osebami, za katere je bilo s pravnomočno odločbo sodišča ali upravnega organa ugotovljeno, da so s svojim ravnanjem kršile ali ogrožale pravice iz znamk, navedenih v predlogu;
 - da se vzdrži sklenitve ali podaljšanja takih pogodb, če te ne določajo obveznosti prodajalca, da se vzdrži kršitev pravic intelektualne lastnine tožečih strank, in ne vsebujejo določbe, v skladu s katero lahko družba Delta Center odpove pogodbo v primeru kršitve ali ogrožanja teh pravic, ter
 - da v nekaterih primerih, ki so jih opredelile tožeče stranke, poda pisno opravičilo in na svoje stroške objavi obvestilo v časniku *Hospodářské noviny*.
- 14 Městský soud v Praze (mestno sodišče v Pragi) je s sodbo z dne 28. februarja 2012 ta predlog za izdajo sodne odredbe zavrnilo. Čeprav je štelo, da je družba Delta Center „oseba, katere sredstva ali storitve uporablja tretja oseba“, v smislu člena 4(3) zakona št. 221/2006, je ugotovilo, da ni podana kršitev ali grožnja za kršitev pravic tožečih strank, saj je kupcem jasno, da so zadevno blago ponaredki ter jih torej ne proizvajajo in ne distribuirajo tožeče stranke.
- 15 Tožeče stranke so zoper to sodbo vložile pritožbo pri Vrchní soud v Praze (višje sodišče v Pragi).
- 16 Navedeno sodišče je s sodbo z dne 5. decembra 2012 potrdilo zavrnitev predloga za izdajo sodne odredbe, pri čemer je navedlo razloge, ki se razlikujejo od tistih, ki jih je podalo sodišče prve stopnje. Po mnenju višjega sodišča bi s široko razlago izraza „sredstva ali storitve[, ki jih] uporablja tretja oseba za kršitev“ iz člena 4(3) zakona št. 221/2006 in izraza „storitve[, ki jih] uporablja tretja stranka za kršitev pravice intelektualne lastnine“ iz člena 11 Direktive 2004/48 nastali absurdni položaji, ker bi se med drugim štelo, da je oskrba z električno energijo ali izdaja dovoljenja za opravljanje trgovinske dejavnosti trgovcu sredstvo, s katerim se lahko kršijo pravice intelektualne lastnine.
- 17 Tožeče stranke so pri Nejvyšší soud (vrhovno sodišče) vložile kasacijsko pritožbo.
- 18 Navedeno sodišče ugotavlja, da besedilo člena 4(3) zakona št. 221/2006 ustreza besedilu člena 11, tretji stavek, Direktive 2004/48, in opozarja, da je treba nacionalni predpis, s katerim se prenaša direktiva, razlagati čim bolj ob upoštevanju besedila in namena te direktive.
- 19 Nejvyšší soud (vrhovno sodišče) je tako menilo, da bi moralo pri razrešitvi spora, o katerem odloča, upoštevati razlago člena 11, tretji stavek, Direktive 2004/48, ki jo je Sodišče podalo v sodbi z dne 12. julija 2011, L'Oréal in drugi (C-324/09, EU:C:2011:474), vendar je ugotovilo, da se je spor, ki je bil podlaga za to razlago, nanašal na kršitve pravic intelektualne lastnine na spletnem trgu. Postavljalo naj bi se vprašanje, ali je treba navedeni razlagi slediti, tudi če je do kršitev pravic intelektualne lastnine prišlo na fizični tržnici.

20 V teh okoliščinah je Nejvyšší soud (vrhovno sodišče) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:

- „1. Ali je najemnik tržnice, ki daje raznim prodajalcem na voljo stojnice in mesta, na katera je mogoče postaviti stojnice, posrednik, čigar storitve tretje osebe uporabljajo za kršitev pravice intelektualne lastnine v smislu člena 11 Direktive 2004/48?
2. Ali je najemniku tržnice, ki daje raznim prodajalcem na voljo stojnice in mesta, na katera je mogoče postaviti stojnice, mogoče naložiti ukrepe, ki so določeni s členom 11 Direktive 2004/48, pod enakimi pogoji, kot jih je Sodišče izoblikovalo [v sodbi z dne 12. julija 2011, L'Oréal in drugi, C-324/09, EU:C:2011:474,] glede naložitve ukrepov upravljavcem spletnega trga?“

Vprašanji za predhodno odločanje

Prvo vprašanje

- 21 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 11, tretji stavek, Direktive 2004/48 razlagati tako, da pojem „posrednik[...], [čigar] storitve uporablja tretja stranka za kršitev pravice intelektualne lastnine“ v smislu te določbe zajema najemnika tržnih hal, ki daje različna prodajna mesta v teh halah v podnajem trgovcem, pri čemer nekateri svoj prostor uporabljajo za prodajo blaga, ki je ponaredek proizvodov, zaščenih z znamko.
- 22 V skladu z ustaljeno sodno prakso člen 11, tretji stavek, Direktive 2004/48 in člen 8(3) Direktive 2001/29, na katerega se prvi nanaša, države članice zavezujeta k zagotavljanju tega, da je mogoče posrednika, čigar storitve tretja stranka uporablja za kršitev pravice intelektualne lastnine, ne glede na njegovo morebitno odgovornost za sporna dejanja prisiliti k temu, da sprejme ukrepe za prekinitev teh kršitev in ukrepe za preprečevanje nadaljnjih kršitev (glej v tem smislu med drugim sodbi z dne 12. julija 2011, L'Oréal in drugi, C-324/09, EU:C:2011:474, točke od 127 do 134, in z dne 24. novembra 2011, Scarlet Extended, C-70/10, EU:C:2011:771, točki 30 in 31).
- 23 Da bi gospodarski subjekt spadal v opredelitev „posrednik“ v smislu te določbe, je treba dokazati, da opravlja storitev, ki bi jo lahko druga oseba ali več oseb uporabljale za kršitev ene ali več pravic intelektualne lastnine, ne da bi bilo za to potrebno, da je v posebnem razmerju s to osebo ali temi osebami (glej v tem smislu sodbo z dne 27. marca 2014, UPC Telekabel Wien, C-314/12, EU:C:2014:192, točki 32 in 35).
- 24 Ta opredelitev ni vezana niti na pogoj, da navedeni gospodarski subjekt opravlja storitev, ki ni tista, ki jo tretja stranka uporablja za kršenje pravice intelektualne lastnine.
- 25 Tako je Sodišče na področju elektronskega poslovanja razsodilo, da ponudnik dostopa, ki samo omogoča dostop do interneta, ne da bi ponujal druge storitve ali izvajal nadzor, opravlja storitev, ki bi jo lahko tretja oseba uporabila za kršitev pravic intelektualne lastnine, in ga je treba opredeliti kot „posrednika“ (glej v tem smislu sklep z dne 19. februarja 2009, LSG-Gesellschaft zur Wahrnehmung von Leistungsschutzrechten, C-557/07, EU:C:2009:107, točka 43, in sodbo z dne 27. marca 2014, UPC Telekabel Wien, C-314/12, EU:C:2014:192, točka 32).
- 26 V obravnavanem primeru ni sporno, da je družba Delta Center najemnica tržnih hal „Pražská tržnice“ in da opravlja gospodarsko dejavnost oddajanja prodajnih mest v teh tržnih halah v podnajem. Taka pridobitna dejavnost pomeni opravljanje storitve.

- 27 Prav tako ni sporno, da nekateri trgovci, ki jim družba Delta Center daje ta prodajna mesta v podnajem, ta uporabljajo za to, da obiskovalcem teh hal ponujajo blago, ki je ponaredek proizvodov, zaščiteneh z znamko.
- 28 Ne da bi bilo treba ugotavljati, ali drugi ponudniki storitev – kakršni so ti, primeroma navedeni v predložitveni odločbi, ki kršitelje oskrbujejo z električno energijo – spadajo na področje uporabe člena 11, tretji stavek, Direktive 2004/48, je treba ugotoviti, da je vsekakor treba subjekt, ki opravlja storitev oddajanja v najem ali podnajem prodajnih prostorov na tržnici tretjim osebam, s katero je tem omogočen dostop do te tržnice in prodajanje blaga, ki je ponaredek proizvodov, zaščiteneh z znamko, opredeliti kot „posrednik[a], [čigar] storitve uporablja tretja stranka za kršitev pravice intelektualne lastnine“, v smislu navedene določbe.
- 29 Okoliščina, da se dajanje prodajnih mest na voljo nanaša na spletni trg ali na fizično tržnico, kakršne so tržne hale, na to ne vpliva. Iz Direktive 2004/48 namreč ni razvidno, da bi bilo njeno področje uporabe omejeno na elektronsko poslovanje. Poleg tega bi bil cilj te direktive, naveden v njeni uvodni izjavi 10, da se zagotovi visoka, enakovredna in homogena raven varstva intelektualne lastnine na notranjem trgu, bistveno oslavljen, če proti subjektu, ki tretjim osebam omogoča dostop do fizične tržnice, kakršna je ta v postopku v glavni stvari, na kateri te tretje osebe prodajajo blago, ki je ponaredek proizvodov, zaščiteneh z znamko, ne bi bilo mogoče izdati sodnih odredb iz člena 11, tretji stavek, navedene direktive.
- 30 Glede na navedeno je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 11, tretji stavek, Direktive 2004/48 razlagati tako, da pojem „posrednik[...], [čigar] storitve uporablja tretja stranka za kršitev pravice intelektualne lastnine“ v smislu te določbe zajema najemnika tržnih hal, ki daje različna prodajna mesta v teh halah v podnajem trgovcem, pri čemer nekateri svoj prostor uporabljajo za prodajo blaga, ki je ponaredek proizvodov, zaščiteneh z znamko.

Drugo vprašanje

- 31 Predložitveno sodišče z drugim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 11, tretji stavek, Direktive 2004/48 razlagati tako, da so pogoji za izdajo sodne odredbe v smislu te določbe proti posredniku, ki opravlja storitev oddajanja prodajnih mest v tržnih halah v najem, enaki tistim, ki veljajo za sodne odredbe, ki jih je mogoče izdati proti posrednikom na spletnem trgu, in ki jih je Sodišče navedlo v sodbi z dne 12. julija 2011, L'Oréal in drugi (C-324/09, EU:C:2011:474).
- 32 Sodišče je v točki 135 navedene sodbe ob sklicevanju na uvodno izjavo 23 Direktive 2004/48 najprej ugotovilo, da spadajo podrobna pravila o sodnih odredbah, ki jih morajo države članice sprejeti na podlagi člena 11, tretji stavek, te direktive, kakršna so podrobna pravila o pogojih, ki morajo biti izpolnjeni, in o postopku, ki ga je treba uporabiti, v nacionalno pravo.
- 33 Nato je pojasnilo, da morajo biti ta pravila nacionalnega prava zasnovana tako, da je mogoče doseči cilje, ki jim sledi Direktiva 2004/48. Za to in v skladu s členom 3(2) te direktive morajo biti sodne odredbe učinkovite in odvračalne (sodba z dne 12. julija 2011, L'Oréal in drugi, C-324/09, EU:C:2011:474, točka 136).
- 34 Nazadnje je Sodišče razsodilo, da morajo biti sodne odredbe pravične in sorazmerne. Zato ne smejo biti pretirano drage in ne smejo ovirati zakonite trgovine. Prav tako ni mogoče od posrednika zahtevati, da izvaja splošen in stalen nadzor nad svojimi strankami. Vendar pa je mogoče posrednika prisiliti, da sprejme ukrepe, ki prispevajo k temu, da se preprečijo istovrstne kršitve s strani istega trgovca (glej v tem smislu sodbo z dne 12. julija 2011, L'Oréal in drugi, C-324/09, EU:C:2011:474, točke od 138 do 141).

- 35 Sodišče je tako menilo, da je mogoče sodne odredbe v smislu člena 11, tretji stavek, Direktive 2004/48 izdati le, če zagotavljajo pravilno ravnesje med varstvom intelektualne lastnine in neobstoje omir za zakonito trgovino (glej v tem smislu sodbo z dne 12. julija 2011, L'Oréal in drugi, C-324/09, EU:C:2011:474, točka 143).
- 36 Čeprav je bilo Sodišče v zadevi, v kateri je bila izdana sodba z dne 12. julija 2011, L'Oréal in drugi (C-324/09, EU:C:2011:474), pozvano k razlagi člena 11, tretji stavek, Direktive 2004/48 v okviru sodnih odredb, ki jih je mogoče izdati proti posredniku na spletnem trgu, je ta člen razlagalo z vidika splošnih določb iz člena 3 te direktive, brez posebnih preudarkov glede narave zadevnega trga. Poleg tega iz tega člena 3 ni razvidno, da bi bilo njegovo področje uporabe omejeno na položaje, do katerih pride na spletnih trgih. Iz samega besedila navedenega člena 3, nasprotno, izhaja, da se uporablja za vse ukrepe, ki jih zajema navedena direktiva, vključno s tistimi iz člena 11, tretji stavek, te direktive.
- 37 Zato je treba na drugo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 11, tretji stavek, Direktive 2004/48 razlagati tako, da so pogoji za izdajo sodne odredbe v smislu te določbe proti posredniku, ki opravlja storitev oddajanja prodajnih mest v tržnih halah v najem, enaki tistim, ki veljajo za sodne odredbe, ki jih je mogoče izdati proti posrednikom na spletnem trgu, in ki jih je Sodišče navedlo v sodbi z dne 12. julija 2011, L'Oréal in drugi (C-324/09, EU:C:2011:474).

Stroški

- 38 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (drugi senat) razsodilo:

1. Člen 11, tretji stavek, Direktive 2004/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine je treba razlagati tako, da pojem „posrednik[...], [čigar] storitve uporablja tretja stranka za kršitev pravice intelektualne lastnine“ v smislu te določbe zajema najemnika tržnih hal, ki daje različna prodajna mesta v teh halah v podnajem trgovcem, pri čemer nekateri svoj prostor uporabljajo za prodajo blaga, ki je ponaredek proizvodov, zaščiteneh z znamko.
2. Člen 11, tretji stavek, Direktive 2004/48 je treba razlagati tako, da so pogoji za izdajo sodne odredbe v smislu te določbe proti posredniku, ki opravlja storitev oddajanja prodajnih mest v tržnih halah v najem, enaki tistim, ki veljajo za sodne odredbe, ki jih je mogoče izdati proti posrednikom na spletnem trgu, in ki jih je Sodišče navedlo v sodbi z dne 12. julija 2011, L'Oréal in drugi (C-324/09, EU:C:2011:474).

Podpisi